

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétü és
 Ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 29.

Az osztrák gazdák.

(K. Ö.) Az osztrák iparosok túlköveteléseinek ellensúlyozása céljából az osztrák gazdák gyűlést tartottak, hogy érdekeiket a kereskedelmi szerződésben megóvhassák. Az osztrák iparosok tudva-levően azon elvhez ragaszkodnak, hogy az új kereskedelmi szerződésben az ipar kivitele feltétlenül biztosítottassék. Ez a kívánalom ma, a mikor a modern gazdasági élet fejlődésének változatossága vámvédelmi szempontból a kombinációknak kedvez, meglehetősen kemény diót talált az osztrák politikusok elé, kik, mivel hogy azt feltörni úgy sem tudják, az osztrák túlkövetelések ellensúlyozására kijátszották a gazdák követeléseit.

Mit követelnek az osztrák gazdák? Követelik az autonóm kettős tarifát, mely egy maximális és minimális tarifában nyersen kifejezést. A szükséges élelmi szerek pénzügyi vámjai és az ipar által szükségelt, a belföldön elő nem állítható nyers anyagok vámjai leszállítandók vagy eltörölendők. A Magyarországon fennálló szabad raktárak megszüntetendők és gabonára és lisztre nézve vámhitelek nem engedélyezendők. Az általános legtöbb kedvezményes szerződések megszüntetendők. Kedvezmények a határforgalomban semmi esetre sem adandók. A maximális tarifa csak oly államokkal szemben ne legyen felemelhető, melyek az osztrák-magyar kivitelt nem terhelik nagyobb

vámokkal, mint a milyenek az ő saját autonóm vámtarifájukban meg van állapítva. A monarchia határai állategészségügyi szempontból elzárandók Oroszország és a Balkán államok behozatala elől. Törekedni kell egy Németországgal kötendő vámvédelmi egyezményre, mely első sorban a tengerentúli verseny ellen irányul és azon kell lenni, hogy az ilyen vámszövetség lassankint egész Közép-Európára kiterjedjen. Végül azt kívánják az osztrák gazdák, hogy a fedezetlen határidőzlet eltűntassék.

Ránk magyarokra rendkívül fontos az osztrák gazdák ez irányú állásfoglalása, nemcsak mivel ez a hivatalos osztrák mezőgazdaság állásfoglalása, hanem azért is, mert a követelések felállításában majdnem pontról-pontra követi a magyar gazdaszövetség kívánságait. Az osztrák gazdák ez az állásfoglalása tisztázta a helyzetet, most már tudjuk, hogy hányadán vagyunk. Tudjuk azt, hogy az osztrák gazdákkal karöltve haladhatunk vámpolitikai érdekeink megóvásában. Hogy ez a kölcsönös érdek mily súlyosan esik latba, a mikor arról van szó, hogy a mezőgazdaság érdekei is érvényesüljenek valahára, nem szükséges külön kiemelnünk.

Ha ehhez hozzá vesszük, hogy a német gazdaszövetség ugyancsak az autonóm kettős vámtarifa mellett foglal állást, biztatni kezd a remény, hogy a jövő kereskedelmi szerződésekben lefektetjük a mezőgazdaság boldogulásának alapelveit. Mert a dolog bizony úgy áll, hogy a vámvédelem minden, a többi csak kiegészítő

része a védelmi politikának. Az ország határain belül védekezhetünk mi teljes erőnkben, ha a külföld inváziója ellen meg nem védjük a hazai termelést, akkor kár a belvédelem eszközeire fordított milliókért.

Az az érdekközösség, mely a német, osztrák és magyar gazdákat egyesíti, kiindulási pontja lehet egy oly hatalmas akciónak, mely a kereskedelmi szerződések megkötésekor a mezőgazdasági érdekek diadalával végződhetik. De mindig csak lehet. Mert fog-e sikerülni, biztosan megmondani nem merjük. Mert egyrészt a merkantilis irány hatalma, másrészt az egyes országok agrárérdekeinek egymással szembe állítása a kihegyezett érdekellentét feltűntetésével, oly dolgok, melyek a kölcsönös előrehaladást megnehezítik, de azért lehetlenné nem teszik. Igaz, hogy a közös akció megnehezíti *Bülow*, az új birodalmi kancellár, ki a szerződéses politika hívének vallotta magát, de meg kell gondolnunk, hogy a német ipar oly vidékeken keres piacokat, melyek — egyelőre legalább — ellenértéket nem követelnek. Azért nem is szükséges ott az ipari és agrár érdekeket mód felett kiélesíteni.

Mindebből csak az következik, hogy nekünk résen kell lennünk, ne bizzunk mások erejében, hanem a magunkéban. Tekintve a vámpolitikai irányt, a mi iparos és agrár köreink oly intranzigens ellentétes állásponton vannak, hogy itt megegyezésről szó sem lehet. Az ország gazdasági hatalmáról van szó, melyet jelszavaknak fel nem áldozhatunk. Elég

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csak egy szeszély.

Írta: Nataly Eschstruth.

A bálterem legtávolabb eső zugának egyik márványoszlopához dőlve állt egy délcég ifjú tengerész, ki csak néhány nap előtt tért vissza a föld körüli utazásából, hogy fejedelmi barátját szülővárosába kövesse.

— Van már kotillontáncosnője, György barátom? kérdi a sietve közelgő herceg.

— Nem tudok táncolni Fenség, nem tanultam soha.

— Nem baj — leüli vele a táncot. Jöj-jön bemutatam önt D. grófnőnek a szép Laurencenek és gratulálok ehhez a hódításhoz.

— Laurence grófné még nincs engageálva? hebegte a fiatal tengerész és a vér égőn tódult szép arczába.

— Nem biz a, — szölt nevetve a fejedelem. — Ő makacsul megmaradt a mellett, hogy ő nem táncol mással, mint Önnel — és

a mit ő akar az szent; no, hát előre — rajta, — sok szerencsét.

Laurence grófné anyja előtt megállt, hogy megerősítse a vállán ragyogó smaragdút.

— Kivel tánczolod a kotillont? kérdé halkan az agg delnő.

— A herceg érdekes barátjával — szölt a szép grófkisasszony és nyugodtan legyezte magát strucztollas legyezőjével és kaczerkódó mozdulattal fordította félre arcját.

— Megörültél? pattant fel a grófné, hisz nincs neki egy krajczárja sem.

— Annál jobb — szerencse rá nézve — legalább nem kell attól tartania, hogy neje lehetek.

— M nek hát ez a döröcség, hogy véle tánczolod a kotillont.

— Szeszély — felelte Laurence vontottan.

— És mit tánczolsz a kapitánnyal?

— Semmit. — A fiatal leány szemeiben szenvedélyes láng lobbant fel. Lehajolt az öreg asszonyhoz és halkan susogta. — Ő kezd elhidegülni irántam, ingerelni akarom őt — alá-

zatossá fogom tenni — földig fogom lealázni, a kaczerkódás már nem használ — nagyon el-kényeztettem — de féltékeny-égre nem adtam még okot — megkísérlem, és va banquet-ot játszom — ha nyerek, ő az enyém.

És kecses főhajtéssal búcsuzva, keztyűs kis kezét közeledő táncosa karjára tette és ellebegett.

A keringő hangjai enyelegve csengnek György fülébe, és édes mámorító illat száll fel a vízi rózsák kelyheiből. — Laurence hátra vetette szöke fejcskáját és szemeinek tekintete György szemét kereste lángoló tüzes pillantással — bibor ajka megnyillott és oly édes bohón csevegett — azt is mondta, hogy nem is kíván többet táncolni, hanem itt akar maradni, itt mellette. És György szívét végtelen boldogság árasztotta el, visszagondolt korán elhunyt anyjára, kinek ajkáról soha hazug, csalfa szó nem röpött el és mint bűvös álom káprázatában elmondotta a szép leánynak, hogy képe egész szívét betölti, hogy soha — soha el nem felejtheti többé.

— Nagysád — folytatta György reszkető hangon — mi tengerészek furesa emberek va-

Fényképészeti műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **fényképészeti műtermemet** az ideglenesen, a régi reáliskola épületéből

a városi „Bazár“ épületbe

(Fő- és Apáca-utca sarok)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen újonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **chromo, aquarell-**

platinotípió képeket víztől egész életnagyságig művészi kivitelben állíthatok elő.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, maradtam alázatos szolgája

Lojanek János utóda: **MARKELY JÁNOS,** fényképész.

volt a veszedelmes kísérletekből, győzzön egyszer a jobb.

A párisi német nagykövet lemondása.

A német birodalmi gyűlés elnöksége tegnap megtette szokásos látogatását a császári párnál. Ballestrem gróf a birodalmi gyűlés két elnökével vasuton ment Potsdamba, a hol udvari kocsis várta őket. A császár tábornoki egyenruhában üdvözölte az elnököket s barátságosan beszélgetett velük; azt mondta, hogy a birodalmi gyűlés mostani ülészakára fontosfőladatok várnak s reméli, hogy a képviselők azokat Németország javára fogják megoldani. A császár azután rátért a kínai expedícióra és azt mondta, hogy szívesen össze hívta volna a birodalmi gyűlést már a kínai zavarok kitörése alkalmával, de ezt nem tehetette, mert akkor még nem lehetett áttekinteni a megoldandó főladatokat és a pénzügyi konzekvenciákat és reméli, hogy a birodalmi gyűlés hazafias érzelme most is érvényesülni fog. Az elnökök ezután a császárnénál tisztelegtek, aki hosszabb ideig barátságosan beszélgetett velük. Az elnökök udvari kocsiban mentek vissza az állomásra. A félhivatalos »Nordd. Allg. Ztg.« értesülése szerint Münster herceg, a párisi német nagykövet nagy korára való tekintettel lemondott állásáról. Münster német létére kedvelt és tisztelt egyéniség volt a francia fővárosban és nem csekély része volt abban, hogy Németország és Franciaország közt uralkodott feszültség az utóbbi években jelentékenyen enyhült.

Krüger Párisban.

Ha hivatalosan nem vallják is be, sejtetik, hogy Delcassé külügyminiszter Franciaországnak abbéli készségét nyilvánította Krüger előtt, hogy szívesen csatlakozik a Transzvál érdekében való iniciatívához, ha az valamely más hatalomtól indul, habár maga Franciaország nem ragadhatja meg a kezdeményezést. Ez ugyan csak platónikus eredmény, de olyan morális siker, a milyenben Krüger maga is alig mert hinni. Hogy ez az erkölcsi hatás befolyással

lehet más hatalmak elhatározására is, az nem is egészen valószínűtlen. Ha Angolország befejezte volna dél-afrikai hadjáratát, szó sem lehetne semmiről, mert a befejezett tények mindig imponáltak az európai diplomáciának. De a harc még koránt sincs befejezve. Transzvál és Oranje ügye e szerint még nyílt kérdés, a melynek az eldőlése még eshetőségeknek van kitéve. Ki tudja, nincs-e ez eshetőségek közt egy, a mely a levert, de meg nem tört búrok-nak kedvező lehet?

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 29.

Perczel Dezső elnök bejelentette *Gajári* Ödön *belényesi* választását és rátértek a költségvetési vitára.

Kossuth a költségvetésről.

Kossuth Ferencz elvi szempontból sem viseltetik bizalommal a kormány iránt. A szülő az országgyűlés alkonyán azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány beváltja székfoglalóján tett ígéretét, hogy a választásokon nem tűr visszaélést. Sajnos, az időszaki választásokon mindig avval a jelenséggel találkozunk, hogy a miniszter jóakarátát a helyi közigazgatási közegek kijátszszák, így volt Szarvason, így *Belényesen*. Itt az ideje, hogy a miniszterelnök intézkedéseivel is dokumentálja, hogy az erőszak ideje véget ért. A szülő ismerteti ezután a függetlenségi törekvéseket 1848-tól Villafrankáig és Szadováig és a 67-es kiegyezéstől máig, kijelentvén, hogy erre az ismertetésre, melyben új dolog nincs, azért van szükség, mert közledek az általános választás. A közösügy csak erkölcsi és anyagi romlásba vitte a nemzetet és azt hiszi, hogy ezt látva maga Deák Ferencz is elhagyta volna a 67-es alapot. Ezt persze nem hiszik el Deák hívei neki, de az bizonyos hogy ha Deák nem is hagyta volna el a 67-es alapot, az az alap már elhagyta Deákot. (Ugy van!) A 67-es alap csődöt is mondott már, mert már három éve megrekedt az osztrák al-

kotmányos élet, mert a kvóta folyton lázas gyűlöletbe hozza ellenünk az osztrákokat, a gazdasági kiegyezés bizonytalansága folyton gazdasági válságba sodorja az országot, a surlódás a két állam közt évek óta egy napig sem szünetelt, a külügyekkel Bécsben rutul visszaéltek, a hadsereg közösségével úgy visszaéltek, hogy a törvényben fentartott önálló magyar hadseregnek nyoma sem maradt, visszaéltek a kereskedelmi szerződésekkel a magyar termények kárára, visszaéltek a magyar ipar ellen. Állampapírjaink árát Bécsben leverik. A mely perczen az osztrák pártok valamelyike kimondja, hogy obstrukcióval megakadályozza a delegátusok megválasztását, összeomlik a 67-es alap. Itt az ideje, hogy a teljes állami önállóság terére lépjünk, az ilyen Magyarország erősebb támasza lesz a trónnak és a nagyhatalmi állásnak a mostaninál. A párt jelszava egyébként a mostani választási mozgalomban a függetlenség elvei mellett, főleg az önálló vámterület lesz.

A költségvetést nem fogadja el és határozati javaslatot ad be. (Hosszas éljenzés.)

Arányi Miksa dr. igazat ad *Kossuth*nak abban, hogy az adó igen nagy, de mindenütt látjuk, hogy az adók tetemesen emelkednek. A takarékpénztárak működését előnyösöknek ismeri. Lukács pénzügyminiszter politikáját minden tekintetben helyesnek ismeri. A mi a hadügyi kiadásokat illeti, szilárdan ellene kell szegülni a kiadások jövőben való emelésének. Nem áll a kor a valódi civilizáció alapján, mikor folyton új ágyut, új fegyvert készített, melyet nemsokára lomtárba vetnek.

Felkiáltások: Hát mért szavazza meg?

Arányi: A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról, zaj balról)

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

December 1. A biharmegyei nőgyűlés vál. ülése d. u. 4 órákor.

December 1. A járvány-bizottság ülése d. u. 4 órákor.

December 1. Orvosok szakulése d. u. 5 órákor.

gyünk, mi hiszünk még eszményekben. Hosszu, magányos tengeri utaink élesztik szívünkben a hűséget — a hazára gondolunk vissza mindig és legnagyobb kincsünk letűnt vagy jövődől boldogságunk isteni üdve. Egy hervadt virág, egy kis szalag — egy elejtett keztyű boldogító ereklyévé válik, melynek birtoka oldhatatlan kötelékeket sző köztünk és szeretteink között.

E szavaknál Laurence leoldotta kebléről az illatos szalagsokrot és szétvonva legyezőjét, odanyújtotta neki.

— Áldássá fog válni ennek a birtoka is?

— Csak az válik áldássá, mit a szeretet nyújt nekünk, tekinthetem ezt ily ereklyének? Es két szemében derűs meleg sugár ragyogott fel, míg igen-t intett.

Vállcsokra lebukott a földre, György felvette és kérő tekintetet vetett rá.

— Adjon valamit a mai est emlékeül, — szólt halkan.

— Várjon, nem ebből a csokorból, — Laurence felkelt, hogy elfogadja a halomszámra gyűlő illatos virágokat.

De nem tánczolt tovább — fáradt volt.

Soká válogatott a tarka virágkelyhek között, aztán egy kis myrthuságot vont ki a sok közül és lassan, habozva, földhöz szegzett szemekkel nyújtotta oda.

»Viszontlátásra«.

Végre otthon volt. Éjjel-nappal utazott, hogy a palotáját elérje, hogy eljuthasson hozzá — hozzá.

Az oszlopos előterem csengője élesen megszólalt, nesztelen léptekkel sietett kinyitni a szolga.

— Itthon vannak-e az urnók? — kérdé és névjegyt, a midőn odanyújtotta, keze reszketett, torkát úgy fojtogatta valami. — Aztán feltárult az ajtó és fényes illatos boudoirban volt — köröskörül az atlasz selymes kényelme bódított, de ő mindezt nem látta, csak a kandalló előtt, a hintaszékben ülő csábító nőalakot, csak azt a kis kacst, melyet oly előkelő tartózkodással feléje nyújtott.

— Laurence grófnő — dadogta és a hideg kacst ajkaihoz vonta.

— Mennyire meglep, maga ritka vándormadár — mosolygott büszkén. Hát csakugyan betartja a mi szép fővárosunknak adott szavát és visszatér hozzánk? E közben épp úgy nézett rája mint akkor, ép mint akkor.

— A fővárosnak? — Nem. Önnek váltom be adott szavam grófnő.

— Maga hü lélek, igazán megható, ha rendjeleket osztogatnék, úgy udvartartásom lovagjává tenném, de így — de így sokkal elővigyázóbbnak kell lennem a kegyek osztogatásában, — mint ezelőtt, midőn még szabad voltam mint a madár, mert még az én medvécském a lovas-tüzéreknel — biz a féltékeny lenne.

— Féltékeny — ki? Halálsápadtság vonult át a fiatal tengerész arcán.

— Nos — hát férjem! — nevetett Laurence. Hisz tudja tán, hogy férjhez mentem.

Férjhez?! György ajkait harapta.

Kerengett körüle a világ, szeme előtt minden összefolyt, fagyos borzongás járta át tagjait és nyílt föl kigyósziszegéssel szívéig. Kaczagott-e vagy sirt-e? Maga se tudta, csak akkor tért magához, mikor a hűvös, nedves esti levegő érintette forró homlokát.

Évek multak újra, hosszú, magányos évek. A tengeri hajó kapitányát mindenki komoly, idő előtt megöszült, zárkózott embernek ismerte, aki különöz hírében állt. Csak egyszer vonaglottak meg görcsösen ajkai és borongó homlokán villám cikázott át, midőn a rendes kadétfelvétel napján az ujonnan belépett ifjak egyike egy sovány, szőke, révedező tekintetű fiu neve megütötte fülét. Atyja lovas főhadnagy volt, — anyja nagyvilági nő, ki nem ért rá gyermekeivel bibelődni, azért a fiuval nem tudtak boldogulni a szárazföldön és tengerre küldték.

Azóta gyakran keresztbe font karokkal állt a kapitány és méléző szemekkel nézte a rakoncátlan fiut, néha meg is szólította, és ha sehogy se ment a tanulás, mögéje állott vagy magával vitte és senki se tudta, hogy történt az a csoda, hogy a mogorva kapitány és a vad fiu megszerették egymást és a fiu engedelmes és szelid ifjuvá lett.

Őszi zivatar volt. Fagyos szél zugt át a hajó fedélzetén. A tenger hullámai óriásokká tornyosultak és a hajó falához tapadó cseppek megannyi jéggyöngyvé jegesedtek.

Incidens egy párbajnál.

Budapest, nov. 29.

Budapesten a lovassági laktanyában ma különös lefolyása volt egy párbajnak, melyről a délelőtti folyamán sok szó esett a képviselőházban.

A párbajt vivó felek: *Vészi* József országgyűlési képviselő, lapszerkesztő és *Osztrólczy* József trencsényi főispán.

Vészi a lapjában erősen megkritizálta a főispán működését, a miből hírlapi polemia fejlődött s habár *Vészi* többször is kijelentette, hogy *Osztrólczy* egyéniségében sérteni nem akarta, de működését a vágvölgyi czukorgyárra veszedelmesnek tartja s ettől a bírálattól el nem áll, — *Osztrólczy* provokáltatta *Vészi* *Hoffmann* Hugó honvédezredes és *Festl* Lehel honvédszázados által. *Vészi* segédei voltak: *Feilitsch* Artur báró és *Vörös* László képviselők. A feltételek ezek voltak: Pisztolypárbaj, 25 lépés távolság, egyszeri golyóváltás.

A felek ingre vetkőztek s felálltak. A párbajt *Hoffmann* ezredes vezette, a ki *felhuzatlan ravaszseal* adta a felek kezébe a pisztolyokat. Megmagyarázta, hogy a *Vigyázz!* vezényszó után az első tíz másodperczben kell a kakast felhuzniok, s jobb csipőre támasztani a pisztolyt. A tizedik és tizenegyedik másodperczben szabad csak löni. Az ezredes erre *Vigyázz!*-t kiáltott olvasni kezdte a másodperczeket.

Vészi fegyverén, mialatt a kakast felhuzta, a ravasz lecsapódott, a fegyver elsült s a golyó fölfelé, rézsút repült ki a csőből. *Hoffmann* ezredes erre közbelépett s a párbajt felfüggesztette. *Vészi* segédei csodálkoztak ezen az eljáráson, mert hiszen itt a rosszhiszemű eljárás ki van zárva, — *a mit Osztrólczy segédei is elismertek.*

Mindazonáltal a párbajt felfüggesztették, a megbízást visszaadták *Osztrólczy*knak.

A segédek erre közös jegyzőkönyvet vettek fel, melyben kijelentik, hogy bár a jóhiszeműséget elismerik, de mert az *incidens* megtörtént, *Osztrólczy* segédei az ügyet befejezik.

Erdekes, hogy az incidens után a segédek visszavonulván, *Osztrólczy* segédei azt az indítványt tették, hogy *Vészi* vonja vissza kijelen-

Egyszerre összefut a legénység. Baj esett, az egyik kadett a vízbe esett, a kapitány megszö sikolylyal veti magát a hullámok közé, hogy megmentse kedvenczét, végre hosszú küzdelem után karjaiban tartja őt ismét és vonagló ajkát a fiu halvány hideg arcához nyomja.

— Él! — rebeg zokogó ujjongással és örömittasan lehajolva a gyermek fölé, forró csókot nyom a gyermek hideg ajkára.

Aztán felegyenesedik, kezével megsimítja homlokát, végig tekint a köréje gyűlt legénységen, zsebéhez nyult és összerezzen.

— A tárczám — kiált föl, a tárczám, ott reng a hullámokon.

És a hidegtől és izgatottságtól reszketve, holt halvány arcczal újra a hullámok közé veti magát, újra küzd a széllel és a zugó habokkal.

Néhány percz, aztán mozdulatlan hever a hajó fedélzetén, hajából csurog a víz, leümlik fakó, megmerevedett arcára, megtört szeméin és fájdalmasan összeszorított ajkán ott ül a halál. Hült keze görcsösen szoritja azt a kis fekete tárczát, melyért a halálba ment, melyet élete árán esikart ki a hullámoktól.

Erőszakkal kell azt kivenni összeszorított ujjai közül. Vajjon mit tartalmaz — tegyék szíbe vele, ugy sincs rokona, nincs senkije e földkereken.

Felbontják a szeretett bajtárs ereklyéjét és mi hull ki belőle?

Egy fakó szalageszokor és egy száraz myrthuság.

tését s akkor jegyzőkönyvet vesznek fel az ügy befejezéséről. *Vészi ebbe nem egyezett bele.*

Csak annyit jelentett ki, újból, hogy *Osztrólczy* egyéni karakterét nem sértette. Erre léptek vissza *Osztrólczy* segédei.

A krónika anyaga.

A szatmári sötét bün hősről még mindig nem merült ki a krónika anyaga. Főlelevenítettek most egyebek közt egy különös véletlent, azt, hogy a kivégzés ugyanazon a helyen történt, ahol Papp Béla legboldogabb gyermekéveit töltötte.

A szatmári Hermán Mihály-féle házban, ahol most a törvénytörés háza áll, ott lakott ugyanis özv. Gáspárné és a Papp Béla nagyanyja s mint elemi iskolai tanuló a kis unoka ő nála volt. Az az udvar, a hol a rab sétáit végezte s a hol a bitófa állott, ennek a teleknek a kertje volt.

Micsoda játéka a végzetnek, mely az embert meggyalázva vissza vezeti oda, ahonnan mint ártatlan gyermek kiindult s mekkora büntetése a bosszuálló sorsnak, mely a gyilkosnak ugyanott állított gyalázatfát, ahol gondtalanul futkározott egykoron tarka pillangó után?!

Ezt közölték tegnap a fővárosi lapok.

Hiteles forrásból még több ilyen anyagnak sikerült nyomára akadna.

A szatmári liget legárnyasabb oldalán volt ugyanis egy fiatal fűzfa bokor, melynek ágából faragott egykor Papp Béla furulyát. A kortársak említik, hogy ő ezen egész művészi tökélyre vitte. S micsoda játéka a végzetnek, hogy a boldogság egykori bokra, később a gyalázat fájává lett. Mert téves a lapok ama közlése, hogy azon akasztották volna fel, melyen évekkel ezelőtt Francz Pált. Baly a nagy készülődésben az akasztófáról egészen megfeledkezett és csak az utolsó perczben jutott ez eszébe. Hamarjában a ligetben keresett erre alkalmas tönköt s így jutott kezei közé a már kifejlett fűzfa oszlop.

Fiatalabb éveiben kitűnő vívó volt. Tulajdonában egy oly kitűnő olasz penge volt, mely ritkította párját. Egyszer vivás közben az éle kiesorbult és ő már akkor unottan félre dobta. A kapzsi eseléd népség olesó pénzen a házalóknak eladta, kiknek utján valami vasgyárba jutott, hol bilincseket öntöttek belőle. Ezek voltak a fogoly földesur keze és lábaira feltéve. Milyen játéka a végzetnek stb . . .

Gyermek korában kedvencz kanári madara volt, melyet kendermaggal tartott. Egy ilyen kendermag elhullott s most mint kiderült, annak az elhullott kendermagnak a rostjaiból készült kötéllel készítettek el az utolsó utra. Milyen játéka a végzetnek stb.

Sőt mint biztos forrásból értesülünk, ezt a végzetet egy czigányasszony megjósolta neki még önkéntes korában, a kinek utján jutott ez adatok birtokába is (Puby).

UJDONSAGOK.

Szarka Mihály és Faragó Antal.

Vajú kik ők és hol hazájuk? Kossuth Ferencz ur teljes hatalmu megbízottai, kik lemenének Csongrádba apostolkodni *Hegyi* Antal plebános ellen.

Tudvalevő, hogy *Gajári* Ödön nem érezvén biztosnak a talajt maga aiatt, áttette

működése súlypontját Belényesre. Hogy Belényes örül-e a szerencsének, egyelőre nem bizonyos. De az bizonyos, hogy Csongrád örül, amennyiben búcsuzól egyszeriben ki kiáltotta képviselőjelöltül *Hegyi* Antalt, a népszerű plebánost 48-as programmal.

Hegyi Antal pedig udvariasságból jelentkezett Kossuth Ferencz urnál, mint leendő pártvezérénél s azt hitte, ezzel minden el van intézve.

Kossuth Ferencz pedig tekintetbe vette, hogy *Hegyi* Antal róm. kat. plebános s megüzentte, hogy a függetlenségi párt központja *Hegyi* nem fogadja el. Egyuttal szuverén felsőbbbséggel kiküldte *Szarka* Mihály és *Faragó* Antal uraimat, adják tudtul magas elhatározását a csongrádi népnek. Azt hitte, ezzel minden el van intézve.

Szarka és *Faragó* megérkezvén Csongrádra, népgyűlést hívtak össze s a több ezernyi tömeg előtt kifejtették, hogy Kossuth Ferencz felséges akarata szerint *Hegyi* Budapesten nem kell, jelöljenek mást.

A tömeg erre viharosan megéljenezte — *Hegyi* Antalt s azon nyomban kikiáltotta képviselőjelöltnek, a ki megjelenve a nép közt, a jelöltséget megköszönte és elfogadta. *Szarka* és *Faragó* nagy buzgalmat fejtettek ki az elpárolgásban.

Ezzel aztán az ügy csakugyan alaposan el volt intézve.

* **Királyi audiencia.** Ó Felségének tegnap délelőtti 10 órakor a budai királyi várakban adott általános kihallgatásán megjelentek: *Széchenyi* Pál gróf, *Wekerle* Sándor, *Károlyi* Sándor gróf és *Beniczky* Ferencz főispán titkos tanácsosok: *Zelénski* Róbert gróf és *Tabódy* József kamarások, *Csáky* Károly gróf, váci püspök, *Korányi* Sándor dr. egyetemi tanár; *Arendt* Lajos, *Hanke* Tivadar, *Piszl* Hugó *Tóth* József ezredesek, *Amon* Endre, *Hauer* Vilmos báró, *Merbillier* Vilmos és *Máriássy* László alezredesek, *Sebestyén* Alfréd főhadbiztos és *Szemere* Albert dr. Délután udvari ebéd volt, a melyre az országgyűlés két házának ismét több tagja volt meghiva. Ó Felsége este visszatért Gödöllőre.

* **Takács Menyhért Nagyváradon.** Mint tegnap már jeleztük, *Takács* Menyhért dr. jászóvári prelátus tegnap megérkezett Nagyváradra. Fogadtatására az esteli gyorsvonathoz kiment az egész rend, élén *Kotunovics* Sándor igazgatóval. Mikor a budapesti gyorsvonat berobogott, csakhamar megjelent egyik első osztályu kocsijában a prelátus hatalmas alakja. Egyik jókedvű rendtag meg is jegyezte:

— Ez ugyan ugy látszik, mindenképpen kiválik a rendből egy fejfel!

A kiszálló magas vendéget *Kotunovics* Sándor igazgató üdvözölte néhány szóval, aztán a premontrai rend társházába hajtottak, hol *Takács* Menyhért az igazgató lakására szállt. Itt fogadta a tisztelgő tanári kart.

A nagyváradai rendtagok nevében *Kotunovics* Sándor igazgató hosszabb szép beszéddel üdvözölte a prelátust. Érintette, mily örömmel vették megválasztását s mily örömmel vették a hírt, hogy körükben fogják üdvözölhetni. Biztosította *Takács* Menyhért drt, hogy a rend érdekében kifejtendő tevékenységében a nagyváradai társház tagjait mindig mint odaadó munkatársakat fogja maga mellett látni s végül ismételt szívből üdvözölte Nagyvárad városában.

Takács Menyhért dr. válaszában megköszönte a szíves fogadtatást. Hangsúlyozta, hogy már régebben óhajtott volna a nagy-

váradai rendházat meglátogatni, de személyes és rendi ügyek gátolták terve kivitelében.

A tanári kar elvonulása után érkezett meg **Nátafalussy Kornél** kir. tan. főigazgató, a ki külön tisztelettel a prelátusnál s hosszasan beszélgetett vele. Este nyolcz órakor vacsora volt, melyen jelen volt Nátafalussy Kornél főigazgató is. A prelátus, kinek kíséretében van **Beke Boldizsár** titkár is, még néhány napot szándékozik Nagyváradon tölteni, hogy ma és holnap a főgimnáziumban meghallgathassa a tanulók feleleteit s meggyőződést szerezzen a tanítás sikeréről.

* **Gyászmise Mária Terézia királynőért.** Tegnap volt **Mária Terézia** királynő halálának százhuszadik évfordulója. Ebből az alkalomból a budapesti tudomány-egyetem délelőtt 10 órakor gyászmisét mondott az egyetemi templomban újjáalapítójának lelki üdvéért. A templomot gyásszal vonták be, szentélyében pedig királyi koronával diszitett ravatalt állítottak. A gyászistentiszteletet **Várossy Gyula** dr. pápai praelátus végezte fényes papi segédlettel. A misén jelen voltak: **Ponori Lewrenk** Emil egyetemi prorektor, **Breznay Béla** dr. hittudományi, **Mariska Vilmos** dr. jog- és államtudományi, **Bókay Árpád** dr. orvostudományi és **Medveczky Frigyes** dr. bölcsészettudományi dékán, a tanári kar és az egyetemi ifjuság egy része.

* **Késő tavasz.** Papp István n.-rábái gazda nem mai ember már, sőt ha keresztlevelébe pislantunk, akkor úgy találjuk, hogy alaposan benne van már az öreg sorban is, mert kerek 67 esztendő s kigyelme. István gazda szive azonban ráczáfolt az idejére; mert a szerelem virága életének őszén is kihajtott szivében. Tűzet fogott benne ez a furcsa kis portéka, mint a tapló és lángra lobbant egy Balzac-korabeli tetszetős nagyváradai menyecske ránt. Ez még nem volna baj magában véve, mióta az örök ifju költő király Jókai az öreg embereket divatba hozta, mint férjeket. Csakhogy a nagy-rábái Leporello szivében veszedelmes szenvedélylyé fajult a gyengéd érzelem Juliája, vagy tán inkább Julcsája iránt, annyira, hogy addig sem tudta türtőztetni magát, míg az első felesége után magára öltött gyászt leteheti, hanem már két havi özvegység után megesküdött új mátkájával. A nem mindennapi házasságkötés tegnap történt meg a helybeli anyakönyvi hivatal előtt, mely után az új pár frigjét a református lelkészszel is megáldatta. Mint értesülünk, a rendes sablontól eltűt házassulás a gazda falujában nagy feltűnést és visszatetszést keltett, az új családot alapító tiszteskoru völgegy felnőtt fiai és lányai mostohájukat be sem várva, odahagyták a szülői házat, melyben ezentul valószínűleg nem a kenyere javát megevett gazda parancsszava lesz az uralkodó, hanem a városi asszonyé, a ki igen könnyen bebizonyíthatja, hogy a házitűzhelynél sokszor a gyengébb nem az erősebb.

* **A villamos vasut ügye.** Végre-valahára a villamos vasut ügye annyira haladt, hogy ma, november hó 30-án kezdik meg a kereskedelemügyi miniszteriumban a nagyváradai villamos vasut ügyének tárgyalását. A város részéről dr. **Bulyovszky József** polgármester, **Komlóssy József** gazd. tanácsnok, **Rimler Károly** r. kapitány és **Busch Dávid** v. főmérnök vesznek részt a tárgyaláson. — A polgármester távollétében **Dús László** városi főügyész vette át a város ügyeinek vezetését.

* **Ápolónői tanulók felvétele.** A magyar vörös-kereszt egyesület a tulajdonát képező Erzsébet-kórházban 1901. január hó 1-én új betegápolónői tanfolyamot nyit. Az üresedésben levő 10 ingyenes helyre pályázhat minden kifogástalan erkölcsű nő, a ki testileg és szellemileg e magas tiszti hivatásra alkalmas és 20—40 életév között van. A folyamodványok akár közvetlen, akár a fiók-egyesületek útján az egyesület igazgatóságához (Budapest, IV. ker.

Kecskeméti-utca 5.) legkésőbb folyó évi december hó 20-ig intézendők, a hol a közlelbi feltételek is megtudhatók. A kérvényhez mellékelni kell: a) keresztlevelét, illetve anyakönyvi kivonatát, b) ha az illető kiskorú, vagy férjezett, a férjnek, szülőnek, vagy gyámnak beleegyezését, c) erkölcsi bizonyítványt és hatósági bizonyítványt a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, d) hiteles bizonyítványt arról, hogy magyarul és esetleg más nyelven beszélni, írni és olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír és e) egészségi és himlőoltási bizonyítványt. Az elméleti és gyakorlati oktatás hat hónapig tart. Ezen idő elmultával minden tanuló képesítő vizsgát tesz.

* **Thury Zoltán Nagyváradon.** A »Katonák« nagynevű szerzője, **Thury Zoltán** fővárosi író tegnap d. u. 1/4 órakor Budapestről Nagyváradra érkezett, **Somogyi Károly** színigazgató meghívására, ki eleget akarván tenni városunk színházlátogató közönségének, a »Katonák« második előadását tegnapi kintűzte s arra az érdemes szerzőt is meghívta. A vasuti állomásnál a szintársulat több tagja és a hirlapírók fogadták a nagynevű író.

Este meghallgatta kitűnő színművének előadását. A színházat előkelő közönség töltötte meg s élvezettel hallgatták a szép előadást, melyben a közreműködők igazán szép és kifogástalan előadásukkal osztatlan dicséretet vívtak ki maguknak.

A szerzőt többször a lámpák elé hívták s egy gyönyörű virágsokorral lepték meg, így fejezvé ki Nagyvárad közönsége őszinte tiszteletét a nagy költő iránt.

Este a **Sas** szálló nagytermében társas vacsora volt **Thury Zoltán** tiszteletére, melyen a szintársulat tagjai, hirlapírók, és **Thury** több tisztelője vett részt.

Az első pohárköszöntőt **Sipos Orbán** kir. tanfelügyelő mondotta **Thury Zoltán**ra, szép szavakban fejtegetvén színművének szépségeit s annak morális alapját. Majd dr. **Bodor Károly Szarvasi** Somára emelte poharát, **Fehér Dezső** pedig **Erdélyiné** Kovács Mariskát éltette, **Thury Zoltán** megköszönte a jó kívánságokat, szép beszéd keretében fejtegeti, hogy ideálja mindig az igazság volt, azt óhajtja műveiben érvényre jutatni, s őszintén, szivből örül, hogy a nagyváradai közönség őt megértette, a mely közönségre üriti poharát.

Somogyi Károly a hirlapírókra üritette poharát.

Számos pohárköszöntő hangzott még el a kedélyes est folyamán, a mely a késő órákig a legkellemesebb hangulatban tartott.

* **Az óvodák átadása.** Nagyvárad város tudvalevőleg 10 óvodát épített s átadja az államnak. Eddig két óvoda van kész, a váradváraljai és a kispereczes-utcai. A két óvoda átadását december 1-re tűzték ki, azonban mivel az összes óvodák a kanyaró járvány miatt zárva vannak, az óvodák átadását az államnak, december hó 15-ére tűzték ki.

* **Baka-bravur.** Utczai botrányok elég sürűn fordulnak elő Várad-Velenczén, főleg vasárnapi napon, mikor a mulató czibil legényeken kívül a várbeli bakasereg is előzöni az olcsóbb tarifájú mulatóhelyeket, a melyekben a vásárra jövő falusi nép is szállást keres. Ilyenkor ugyszólván életveszélyes közlekedni a Kolozsvári-utczán a dülöngöző, ordító alakoktól. A valódi fűszere azonban a szertelen vigadásnak, a véres harcra fajuló verekedések, kapu döngetések és ablak tábla bezuzások az éjszaka gyönyörének vannak fentartva. Ilyen alkalmakkor a járókelők bántalmazása megszokott valami. Kiváló sportot tüznek azonban a részeg bakák a fedezettel vagy a nélkül járó nők és leányok vadászatával. Ezek ugyan szá-

razon el nem msnekülnek a kezeik közül. Tegnap a hétköznap és a kora idő daczára is rettenetes herce-hurczát csinált a nyílt utcán három baka (oláhok és magyarok voltak) egy földműves lánnyal, a ki a színházi előadásról jött, de barátjától egy kissé elmaradt. A szegény teremtés csak úgy tudott az állatias emberek kezei közül megmenekülni, hogy egy idegen lakásba öbezrgtetett és oda hirtelen beugrott. Ez történt sokak szemeláttára esti 10 órakor. Milyen üzelmek eshetnek még itt az éjjeli órákban? A katonai parancsnokság nagyon lekötelezné a városrészt polgárságát, ha az őrjáratot minél sürűbben kiküldené az olcsó csapszék tájkára és a garázda legényeket időnkint büntetné, mert rendőrségünk daczára a sürű följelentéseknek, képtelen a polgárság érdekeit megvédeni. — A tegnapi merénylet idején sem volt egy szál rendőr sem az egész utvonalon. Különbö a milyen patriárkhális szervezete a rendőrségnek ezen legrosszabb közbiztonsági helyzetben levő városrészben van, egészen természetes, ha a rendőrszemek a szolgálatot a kényelmes őrszobában, vagy még annál is kellemesebb helyeken töltik a verekedések és kihágások színhelyét hivatalos bőruk épsége tekintetéből óvatosan elkerülik.

* **Postahivatal áthelyezés.** A nagyvárad m. kir. posta- és távirada-igazgatóság közhírré teszi, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a hollódi postahivatal végleges székhelyéül Venter községet jelölte meg és nevét 1900. december hó 1-től kezdve »Venter«-re változtatja, kézbesítési kerületébe pedig változatlanul Bratyest, Ulep, Falkadatok, Forrószeg, Hollód, Kis-Dombrovicza, Nagy-Patak, Oláh-Hodos, Szelistye-Száldobágy, Venter és Venter-Rogoz községek fognak tartozni.

* **Visszafogadott egyetemi körtag.** Az Egyetemi Kör megrendszabályozása ügyében a rektorhelyettes december 8-ára rendkívüli gyűlésre hívta össze az egyetemi tanácsot. **Kókay Árpád** dr. orvostudományi dékán, a ki megrendszabályozás dolgában a rektor teljhatalmu meghatalmazottja, ma arról értesítette az **Egyetemi Kör** elnökségét, hogy **Possewitz Sámuelre** nézve a kitiltást visszavonja és megengedi, hogy a nevezett az Egyetemi Kör helyiségeit továbbra is látogathatja.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Papp István** nagyvárad m. kir. törvényszéki joggyakornokot a lugosi kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

* **Művészt.** A Biharmegyei Kör életrelvő tervvel foglalkozik: a tél folyamán, a karácsonyi szünetben művésztét rendeznek Nagyváradon. Részletes műsört még nem állapítottak meg, de hir szerint több fővárosi művész megígérte már közreműködését.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak fájdalommal telt kebellet tudatják a felejthetetlen hiv nő és hön szerető nevelő jó anya **Borza** született **Czigeltrum** Katalinnak, folyó hó 29-ik napján reggel 3 órakor, a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 66-ik és boldog házasságának 33-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A kedves halottnak hült tetemei folyó hó 30-ik napján délután 3 órakor fognak a sziliget-utczai 424. sz. lakásból a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint az olasz-i sirkeriben örök nyugalomra helyeztetni; az engesztelő szent mise-áldozat pedig decz. hó 1-ső napján d. e. 10 órakor fog az olasz-i plebánia templomban az egék Urának bemutatni. Mely végtisztességtelre az elhunytak rokonai, jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1900. évi november 29. Áldás és béke lengjen a sokat szenvedett kedves halott porai felett! Bauer István, nagylaki városi hivatalnok, az elhunytak sógora és neje: Czi-

geltrum Rozália, az elhunytak nővére. Borza Béla, kir. itélőtáblai segédhivatali igazgató, mint férj. Bauer Gizella, az elhunytak kedves nevelt leánya. Borza Ida, a férj nővére. Borza Nándor, bajai nyug. tanár, a férjnek fivére és neje, Linhardt Mária.

* **Halálos szerencsétlenség.** Tegnap délután a nagypiaci Sonnenwirth-féle háznál Domján Katalin cselédleány az utcára nyíló ablakokat tisztogatta. Mivel az ablakok meglehetősen magasan vannak, létrát támasztott a falhoz úgy végezte munkáját. Egy pillanatban megszédült s oly szerencsétlenül esett le a létráról, hogy teljesen összetörte magát, s agyrázkódást szenvedett. Nagy tömeg csődült össze a szerencsétlenség színhelyén, miglen az előhívott orvosok beszállították a kórházba a cselédleányt, a ki mintegy félóra múlva az erős sérülések következtében meghalt.

* **Egy kellemetlen trónpretendens.** Az orléáni herceg, József főherceg veje, aki jelenleg körünkben időzik, nem igen szívesen látott vendég egyes államokban. Franciaországból törvény tiltja ki, Anglia, mióta Viktória királynőt megsértette, teljesen el van zárva előle és most a belga király is értésére adta neki, hogy kerülje országát, mert egyrészt Anglia, másrészt pedig Franciaország iránti tekintetből egyszerűen ki kellene őt onnan utasítani. Megjegyezzük még, hogy az orléáni herceg Olaszországnak Franciaországgal határos tartományaiban se tartózkodhatik és két évvel ezelőtt, midőn a herceg Turinban időzött, hogy a franciaországi eseményeket jobban ellenőrizhesse, az olasz kormány, a francia követ sürgetésére, kénytelen volt a herceget felszólítani, hogy haladéktalanul utazzék el Turinból.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **távirataink** szólnak:

A követek megállapodása.

Washington, nov. 29. A külügyi hivatal táviratilag felszólította Conger pekingi követet, hogy közölje a pekingi követek között létrejött megállapodások szövegét. Conger mindaddig nem fogja aláírni a megállapodásokat, míg Mac Kinley elnöknek alkalma nem lesz az okirat tartalmának megismerésére és annak megváltoztatására, hogy összhangzásba hozza az Egyesült-Államok politikájával. Már most is teljes bizonyossággal állítható, hogy az egyezmény mostani alakjában nem fog valóra válni. A legutóbbi napokban a hatalmasságok között folyt eszmecsere főleg arról volt szó, hogy tanácsos-e ultimátumot intézni Kinához és kifejezetten az ultimátum szót használni. A pekingi követek úgy látszik, e mellett nyilatkoztak. Egyes kormányok azonban körülbelül egy héttel ezelőtt eltérő nézetnek adtak kifejezést. Japán volt az első állam, a mely mérsékelt politikát ajánlott. Kedvezően fogadták ezt a felszólítást az Egyesült-Államok, Franciaország, Oroszország és hihetőleg Anglia is. A külügyminiszteriumban azt beszélik, hogy néhány angol és amerikai konzul olyan esetekben, a mikor honfitársaik vagy államuk érdekei kárt szenvedtek, követeléseiket nem Pekingben terjesztették elő, hanem közvetlenül a tartományi alkirályhoz fordultak kártérítésért és pedig a legtöbb esetben sikerrel. (M. T. I.)

Háromezer keresztény megszabadítása.

Pétervár, nov. 29. Zerpiczki tábornok, a sanhaikvani különítmény parancsnoka azt táviratozza, hogy a Nahimov czirkálóhajónak egy 20 főnyi partraszálló

csapata Levsin hadnagy parancsnoksága alatt november 17-én résztvett a hankai-csangi különítménnyel a kelet-mongolországi püspök, husz hittérítő és 3000 keresztény család fölszabadításában, a kiket 10000-nél több boxer és kínai katona ostromolt. A matrózok 250 versznyi utat tettek és nagy segítséget nyújtottak a különítménynek. A gojyószórok a harcban különösen működtek. (M. T. I.)

A boxerek veresége.

Páris, nov. 29. A Havas-ügynökség jelenti Pekingből: A francziák folytatják Pecsili tartományban a boxerek kitakarítását. 21-én egy kis hadoszlop heves küzdelem után elfoglalta a Pautingfautól délnyugatra lévő Talikucusu falut, a melyet a boxerek megszállva tartottak. Az ellenségnek nagy vesztesége volt. A francziák közül is megsebesült tiz ember, köztük három súlyosan. A sajtó egy részében a francia katonák állítólagos kegyetlenségeiről elterjedt hírek teljesen valótlanok. A francia csapatok nagyon humánusak, a mit a kínaiak is elismernek azzal, hogy melegen fogadják a francziákat és legszívesebben a francia zászlót tűzik ki. (M. T. I.)

EGYESÜLETEK

A nőegylet választmányi ülése. A

»Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet« választmányi tagjait és védőhölgyeit van szerencsém a f. évi december hó 1-ső napján d. u. 4 órakor fő-utcai lakásomon tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1900. évi november hó 29. napján. Özv. báró Gerliczy Félixné, elnöknő.

IRODALOM.

A hellén keresztény archeologiai tevékenység újabb eredményei. Irta Csaplár Benedek. Budapest, 1900. 8-rét, 59 lap. Az ősrégi keresztény archeologia mindjobban foglalkoztatja a tudósokat, melytől a tudomány, a vallás és a művészetek sokat várnak. Az eddig tartott két kongresszus eredményei is világosan mutatják a tárgynak rendkívül fontosságát. A hellén keresztény archeologia bennünket magyarokat még közelebből is érdekel, mivel a hellén nemzet ama korszakának hitéletére vet világot, midőn a hellének, részben a magyarok segítségével, legyőzték a bolgárokat, a kikől évtizedeken át oly sokat szenvedtek és a daphioni monostornak mozaik földszítésével fejezték ki a vallásos buzgalommal együtt hálaimáikat is az isteni Gondviselésnek. Ez a vallásos buzgalom őseink lelkére is fölemelő hatással volt s a keresztény hit fölvetelére buzdította a magyarság vitéz bajnokait. Lampakis atheni egyetemi tanár egy szép monografiában foglalta össze a hellén keresztény archeologia újabb eredményeit. Ennek alapján ismerteti azt Csaplár Benedek, kit már évek óta szívélyes barátság köt az atheni tudóshoz. A rendkívül becses érvtekezés a Szent István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának fölolvadásai között jelent meg. (38. szám.) Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

A pozitív bölcelet hatása hazánk jog- és állambölceselőire. Irta dr. Surányi János. Budapest, 1900 8-rét, 37 lap. A tudós szerző Comte Ágost, a pozitív filozófia megalkotójának jellemét és szellemirányát néhány

vonással ecsetelvén, czáfolja a pozitív bölcelet főbb tételeit, a mint azokat hazai jogtudósainak (Pulszky Ágost, Pikler Gyula) a jog- és állambölceletre alkalmazták. Szerző továbbá nevezett jogászokkal szemben hatalmas évekkel bizonyítja, hogy nemcsak a tapasztalás, hanem az ész is forrása a jogi igazságoknak s hogy a teljes jogon kívül létezik ész- vagy természetjog is, melynek az ész által megismerhető, egyetemesen érvényes, változhatatlan jogelvein alapszik állam és társadalom; szükséges tehát az ész vagy természetjog, mely minden tételes törvények igazságosságának és méltányosságának kritériuma és szabálmértéke. — A füzet a Szent István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának fölolvadásai között (37. szám) jelent meg. Kapható a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

TANUGY.

Tanítónő-választás.

Nagyvárad város iskolaszéke tegnap délután töltötte be választás útján a községi iskoláknál a *Szöcsné-Farkas* Karolina nyugalomba vonulása folytán megüresedett tanítónői állást.

Harmencznyolcz pályázó volt erre az állásra, akik közül hármat jelölt a tanügyi bizottság s más hármat pedig megemlítettnek tartott.

Mindhárom jelöltnek volt tekintélyes pártja, s a választásnál egy szavazat döntött. A jelöltek közül ugyanis 16 szavazattal gr. *Lubinszky* Anna, jeles képzettségű élesdi tanítónő választott meg; míg *Szemes* Ilona 15, *Szathmáry* Mariska 10 szavazatot nyert.

Mindhárom jelölt különben jeles képzettségű tanítónő, s bármelyiket választották volna meg, előnyére vált volna Nagyvárad tanügyének.

A választó gyűlés után az iskolaszék a folyó ügyeket intézte el.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Hegyesi Márton elnökölt.

Jelen voltak:

Ritók Zsigmond, dr. Tóth Mihály, Dietz Mihály, Stark Gyula, Mezey Mihály, dr. Kecskeméti Lipót, Sulyok István, Demcs János, Gabrielly Lajos, Vaday József, Réz Mihály, Mátéh Lajos, Vidovics Bonaventura, dr. Vuicskics Gyula, Kékus Vidor, Beczkay Lajos, Várad Mór, Száhlender Károly, Böszörményi Géza, Istvánffy József, dr. Konrád Márk, Némethy Károly, Bozóky Béla, Molnár Imre dr., Dóry Ferencz dr., Horváth Endre dr., Molnár Lajos, Baróthy Ákos dr., Ragány János, dr. Hoványi Géza, dr. Kornstein Lajos, Ritók Géza, dr. Márkus László, Gábel Jakab, Bordé Ferencz, Csák Máté, Ficzek Lajos, Pakala Tamás.

Mezey Mihály, mint közíg. bizottság által kiküldött választási elnök konstataulta, hogy az előirt számban jelen vannak az iskolaszék tagjai.

Hegyesi Márton iskolaszéki elnök előterjeszti ezután, hogy a megüresedett tanítónői állásra 39 pályázat érkezett be s ezek közül 36-nak meg van a képesítése.

A tanügyi bizottság három pályázót jelölt, és pedig

Lubinszky Annát, kinek jeles képesítője van s működését kitünőnek minősítette a tanfelügyelő; 3 év óta élesdi tanítónő;

Szathmáry Mariskát; képesítője jeles, működése kifogástalan; 3 év óta kiegészítőként működik a nagyvárad községi iskolánál;

Szemes Ilonát; ki szintén jeles képzettségű; 3 év óta időközönként kisegít a nagyvárad közs. iskoláknál;

Felemlítettnek tartja még a tanügyi bizottság a pályázók közül:

Gombay Jolán rezi (zalamegyei) tanítónőt, ki jó képességű;

Rátkay Emilia jeles képességű tanítónő; most kisegítőül működik a községi iskolánál;

Halász Juliát, aki 17 évig működött **Auspitz** Adolf helybeli intézetében, jelenleg pedig Pozsonyban tanít, jeles képességű s polgári iskolára is képesített.

A jelöltek pályázatainak felolvasása után **Mezey** Mihály elnök elrendelte a szavazást, a melynek eredménye a következő:

beadatott 43 szavazat; ebből kapott:

Lubinszky Anna 16,
Szemes Ilona 15,
Szathmáry Mariska 10,
Rátkay Emilia 1,
Gombay Jolán 1 szavazatot;

tehát 1 viszonylagos szótöbbséggel gr. **Lubinszky** Anna élesdi áll. tanítónő választatott meg a nagyvárad községi elemi iskolához tanítónőnek.

*

Ezután a folyó ügyek elintézéséhez fogott az iskolaszék.

A rendes gyűlésre kitűrt a terem; ennek lefolyása a következő:

Jelentések.

Olvasták a felügyelő igazgató jelentését: a jelentés szomorú adatokat tartalmaz. A járványoszerűen fellépett kanyaró zsidbasztólólag hat a tanszemélyzet működésére; annyival is inkább, mert az iskolák közül a tanítás *formailag* csak az olasz-i elemi fiu- és leányiskolákban szünetel; az újvárosi elemi fiu- és leányiskolákban is hiányzik a tanulók 50—60 százaléka; természetesen, hogy ez a tanítás menetére nagy mérvben zavarólag hat, a kanyaró különben szörványosan a váraljai iskolákban is fellépett. Ugy a felügyelő-igazgató jelentését, mint a polgári fiu és leányiskolák igazgatóinak nemleges jelentését tudomásul vették.

A nagyvárad zeneiskola.

Érdekes felszólalásra adott alkalmat a költségvetésben a községi polgári fiuiskola zene oktatásban részesülő tanulóinak segélyezése fellett 30 frt kiutalása.

Dr. Tóth Mihály a felvett összeget nem kéri kiutaltatni, mivel tudomása szerint polgári iskolai tanulók ez idő szerint nem részesülnek zene oktatásban.

Réz Mihály 5—6 tanuló név szerint is felemlit, kik a polgári fiuiskola tanulói s kik a nagyvárad zeneiskolába járnak, felemliti a zene jótékony hatását s azt, hogy a nagyvárad zeneiskolából több olyan polg. iskolai növendék került ki, kiknek most zenei tudásuk kenyérkereseti forrásuk és kéri az iskolaszéket, hogy az összeget utalja ki s egy bizottságot küldjön ki, mely a zeneiskola működését figyelemmel kísérelje; mivel az indítvány nem a kellő formában lett feltéve, az szavazásra sem került. A 30 frtot különben a költségvetésnek miniszteri jóváhagyása után kiutalják.

Utazás a tanszerek körül.

Hosszas vitát provokált a felügyelő-igazgató azon javaslata, mely szerint a polgári fiuiskola tanári kara által bemutatott tanszer-szükségletet szakszerűen redukálta. Törölte nevezetesen azokat a fölsleges tanszereket, melyek egy 4 osztályu polgári iskola niveauját felül mulják; ilyenek mérnöki kimérő asztal, fényképező gép és készülékek stb.

Dr. Tóth Mihály: senki sem lehet jobb szakértő, mint a szaktanár, ki az illető tárgyat tanítja s ki a tanszer kimutatást összeállította s kit ezen összeállításban egyszerűen s tárgya iránti lelkesedés vezérelt; a felügyelő-igazgató által kifogásolt tanszerek szükségeseik lévén az illető tárgyak gyakorlati tanításához, kéri annak megszavazását.

Dr. Molnár Imre: bár lenne a város azon helyzetben, hogy a tanügyre gondolkodás

nélkül áldozhatna, de fájdalom, nincs és mert a szaktanár éppen a tárgya iránti szeretetből kifolyólag olyan dolgokat is ajánl a mi csakugyan fölsleges s a mi iskolai niveauját felülmulja, ép azért meg kell bírálni e javaslatot az iskolaszéknek oly szempontból, hogy a beszerzésre ajánlott tárgyak közül a hasznosak mellett a legszükségesebbet válogassa ki; a városi tanfelügyelő ur ezt a nehéz feladatot teljesítette az iskolaszék megbizásából, ám ha az iskolaszék ezt kevésnek tartja, utalja át a tanügyi bizottsághoz, hogy ez is bírálja felül.

Ragány János a tantestület javaslatát, ajánlja, mert az a költségvetést nem haladja túl.

Dr. Konrád Márk nem tartja a felügyelő-igazgató kritikáját kompetensnek s a tantestület védelmére kél.

Dr. Vucskics Gyula közbeszól: az iskolaszék kérte a felügyelő-igazgató kritikára.

Dr. Döry nem osztja a Konrád nézetét, mert a költségvetésben felvett összeg nem azt jelenti, hogy azt el is kell költeni akár szükséges, akár nem, hanem az a hasznos és szükséges dolgok beszerzésére szolgál, nem arra, hogy mindent beszerezzünk csak hogy a pénzt elkölthessük. Csatlakozik a dr. Molnár javaslatához.

Gábel Jakab szükségesnek tartja, hogy az iskolaszék az ellenőrzés jogát gyakorolja és a nélkülözhetetlen kiadásokat törölje akkor, midőn a város nyomott anyagi helyzetének szem előtt tartása mellett az iskola padok beszerzése fölötte is hónapokig tanácskozik az iskolaszék; de a tanügyi bizottságot nem tartja ilyen szakközegnek ezen dolog elbírálására, hanem egy szakemberekből álló bizottság kiküldetését javasolja.

Dr. Vucskics Gyula a tanügyi bizottságot kompetensnek tartja hasonló dolgok elbírálására, mert annak a tagjai szakemberek; ezt név és állás szerint is felsorolja, mire **Gábel** javaslatát visszavonja.

Hegyesi Márton elnök kéri az iskolaszéket, hogy e kérdés elbírálásánál az iskolaszéket ne az érzelmek, hanem az egyszerűen vezéreljék; a kérdés komplikált; a költségvetésbe fel van véve 500 korona, ezt az összeget a tantestület felosztotta maga között s el akarja költeni; ezért az iskolaszéknek bírálati jogáról nem szabad lemondani, nem, mert mint az iskolaszék szakértője kimutatta, a kért tanszerek között sok a felesleg.

Egy hang: Nem szakértő.

Hegyesi Márton: ne méltóztassék az iskolaszék szakértőjét desavualni, a mult gyűlésben e kérdés elbírálását az iskolaszék a felügyelőre bízta s most mikor a bírálat készen van, tudni sem akar róla. Ne legyen az iskolaszék következetlen, s ha ezen bírálatban nem nyugszik meg, utalja a kérdést a tanügyi bizottság hatáskörébe.

Ilyen értelemben mondta aztán ki az elnök a határozatot.

Apróbb ügyek.

Tudomásul vették a tanács jelentését, a **Báthy** Zoltán fizetésének kiutalása tárgyában; a közíg. bizottság jelentését a **Szöcsné** F. Karolin és **Tóth** Imre korpótlékainak beszüntetése tárgyában.

Krüger Viktor és **Auspitz** Adolf iskolaszéki tagok jelentését iskola látogatásról; előbbinek terjedelmes és szakszerű jelentéseért köszönetet is szavaztak.

Oó Dezsőné szabadságolásának a közíg. bizottság által történt jóváhagyását tudomásul vették.

A polgármester átteszi **Szöcsné** Farkas Karolin kérvényét 636 korona kegydíj kiutalása iránt, véleményezés végett. A kért összeg megadását véleményezi az iskolaszék.

A közíg. bizottság átiratát a párhuzamos osztályok felállítására tárgyában, tudomásul vették s az elnökséget utasították, hogy a költségvetés jóváhagyása után az ezen osztályokban ideiglenesen alkalmazott tanerők véglegesítésére iránt intézkedjék.

A *kir. tanfelügyelő* átiratát, melyben értesít, hogy a kultuszminiszter a *polgári iskolák*

felügyeletét az iskolaszék hatásköre alul kivonta, — tudomásul vették.

Szűts Izsó és **Matkó** Benjámín rajztanárok kérvényét, melyben magánvizsgálati díjakat kérnek, áttették a felügyelő-igazgatói szabályzat revidálására kiküldött bizottsághoz.

Áthelyezések.

Varga Teréz 15, özv. **Raffayné** Szűcs Julia 20 és **Aberle** Hermin 25 szolgálati évre való hivatkozással, a váraljai iskolától az olasz-i iskolához való áthelyezésüket kérik.

Az iskolaszék szolgálati érdemeinek jutalmazásául **Varga** Terézt helyezi át; de **Gábel** Jakab indítványára kimondja, hogy év végén a körülményekhez mérten a másik két kérvényező jogos kívánalmát is teljesíteni fogja.

A gyűlés ezzel véget ért.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: »Szép Heléna.«

Szombat: »Vörösmarty ébredése,« Csongor és Tünde.

Vasárnap: } d. u. »Peleskei nótárius.«
este »Kis szökevény.«

A színház Vörösmarty-ünnepé. A Szigligeti-színház a nagy költő emlékéhez méltó módon ünnepli meg Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulóját. A nevezetes alkalomból, december 1-én, szombaton Erdély Zoltán e napra irt hatásos, bájos apotheoziisa kerül előadásra. A költői szépségű egyfelvonásos mű szerepei így oszlanak meg: (Vörösmarty) Peterdy Sándor, (Csongor) Deési Alfréd, (Tünde) E. Kovács Mariska, (Szép Ilonka) Batizfalvy Gizella, (a költő) Nyáray Antal. Az apotheoziis után Vörösmarty tündérajátékát: »Csongor és Tündét« adják a következő szereposztással: (Csongor) Deési Alfréd, (Tünde) E. Kovács Mariska, (Balga) Nyáray Antal, (ördögök): Bérczy Gyula, Füredi József, Szilágyi Dezső, (Ilona) Pintérné Szép Olga, (Ledér) Batizfalvy Gizella. Az ünnepi előadást, melyet a tanuló ifjuságnak is lehet ajánlani. Peterdy Sándor rendezi.

A mai repris. Offenbach egyik legmaradóbb becsü alkotása, az édes melódiákkal tele **Szép Heléna** reprisze lesz ma színházunkban. A régi, népszerű operett felújítására már napok óta élénk kedvvel készült az énekes személyzet, melynek elsőrendű tagjai vesznek részt a darabban. Az operett főszerepeit Balláné Csik Irén (Szép Heléna), Lányi Edit (Oresztesz), Erdei Berta (Clytemnestra), Nyáray Antal (Menelausz), Bognár János (Agamennon), Füredi József (Achilles), Szilágyi Dezső (Kalkász) és Perényi József (Páris) játssza. Rendező: **Pintér** Imre.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: Lázár Gyula.

6.

— A kor józan követelményei előtt meghajolni érdem, de a kor tres s legtöbbször vesztélyes félszégeit felkarolni sőtét folt bárki jellemén. Iván előtt a papi méltóságnak kell lenni vezérelvnek s ez ügyes kormányzat mellett mindig összefér a kor komoly irányelveivel, de a mint ez elvet föladja, jellemén hatalmas sebet ütött, mely csak azért nem sajog egész terjedelmében, mert a világ, az a kárörvendő világ, örülten tapsol. Sokat megfosztott már ez a magasztalt korszellem esztől, becsületől!

— Hadnagy ur, ön bámulatos alak, pattant fel Magda kiszakítva karját Pethőből s a cso-

dalkozás — és elfojtott bosszankodástól vérpiros ajkai remegni kezdtek, — tán csak nem akarja ezáfolni elveimet? Mióta táplálkozik ily féle véleményekkel, mióta van terhére a világ ügyeinek rendszeres folyása? Nem is tudtam, hogy önnek ily visszás elvei is vannak! Mondhatom, nagyon eltérők utaink, hiszi ön, hogy valahol találkoznak?

— Mióta komoly munkása vagyok a hazának, mindig ily nézeteim voltak, s hogy kedves kisasszony előtt e tekintetben ismeretlen vagyok, annak okát abban találom, mert ily mélyreható tárgy nem került felszínre társalgásunkban soha. Meg voltam győződve, hogy az igazság mellett harcolok, midőn véleményemet ön-nél szemben védelmeztem. Az igazságszeretet talán messzebbre ragadott mint illett volna. De, minthogy az feledteté velem, hogy nővel beszélek s bizva kisasszonynak nagylelkűségében bátorkodom reményleni, hogy e merészgémért nem neheztel reám s nem képez e kis nézeteltérés választó falat közöttünk a jövőre nézve — mentegeté magát Boldizsár s sze-lid, kérő tekintetét a leány büszke arczára veté.

Magda szemei ez őszinte tekintet elől az ég csillagaira menekültek s kutatva hordozta körül, mintha valamit keresne, majd egy mély sóhaj után kezét nyujtá Pethőnek, ki azt megragadta s szerelmes tüzzel megcsókolta. Magda félrekapta fejét s győzelmes mosoly hasította át igéző vonásait s halkán susogta a légből: rabszolga, rabszolga. Pethő nem látott, nem hallott semmit. Így akarta Magda . . .

— Igaz, majd elfelejtem — kezdi a beszédet Magda — holnapután Kövesdre érkezik Málnafalvy Annuska; nem sajnálja, hogy nem találkozhatik vele? Lásna, mily rosszul intézte ön dolgát, éppen akkor távozik falunkból, mikor az a szőke kis baba megjön. Valóban, magam is sajnálom, hogy itt hagy bennünket, legalább mulattatta volna helyettem azt a színtelen neántsvirágot; ön előtt — tudomásom szerint — nagy becsben áll ő nagysága, nemde igazam van?!

Boldizsár e különös hangra megborzadt, de csak pillanatra. Nem bosszankodott, ismerte Magda természetét. Megfeddnie e gunyos cizmek miatt nem szabad, tiltják az udvariasság szabályai. Sérteni nem merete, mert tudta, hogy nehezen békül; s ha egyszer komolyan megharagszik, elveszett reá nézve örökre, ezt pedig nem akarta, mert érezte, hogy Magda nélkül örömtelen lenne az élet. Gyönyörű alakja nagyon erősen szívéhez kötött, ha kiszakítják onnan, rövid kínos vergődés után elvérzenék . . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király a Vörösmarty-ünnepélyen.

Budapest, nov. 29. (Saját tud. távir.) A király holnap este elmegy a Nemzeti Színház Vörösmarty-ünnepélyére. A hír a fővárosban nagyon kellemes hatást idézett elő.

Krüger elnök elutazása.

Páris, november 29. Krüger elnök szombaton utazik el Párisból és pedig Kölnbe, a hol vasárnapon át marad. Hétfőn Magdeburgon át Berlinbe utazik, a hova kedden délelőtt érkezik. (M. T. I.)

A bolgárok tiltakozása.

Bukarest, nov. 29. (Saját tud. távir.) Teodoroff bukaresti bolgár követ a román kormánytól tiltakozást jelentett be azon éles kifejezések ellen, melyeket a lefolyt pörben a román ügyvédek Bulgária kormányára és adminisztrációjára vonatkozólag használtak. A bolgár követ tiltakozása oly erélyes hangon van fogalmazva, hogy nem lehetetlen, hogy ez ügyből ki-

folyólag újabb konfliktus támad a két kormány között. — A román kormány a bolgár összeesküvők pörében hozott ítéletet csak annak jogerőssé emelkedése után fogja a bolgár kormányval közölni. Itt nem hiszik, hogy a bolgár kormány bíróilag üldöztetni fogná azokat, a kiket a bukaresti esküdtszék in contumaciam elítélt.

»Ne bántsák apát!«

Szeged, nov. 29. (Saj. tud. távir.) Ma véres gyilkosság történt Szegeden. A gyilkosság elkövetésével egy Katona György nevű paraszt ember van gyanúsítva. Épen akkor tartóztatták le, a mikor vacsoránál ült kilencz gyermekével. A gyermekek keservesen sirtak, s így kiáltottak: Ne bántsák apát!

A szélvész áldozata.

New-York, nov. 29. Manilából táviratozzák hogy a Josenite segédczirkálóhajó Guan sziget mellett áldozata lett a taifunnak. A hajó elsüllyedt és öt matróz odaveszett. (M. T. I.)

Kisiklott vonat.

New-York, nov. 29. A Pittsburg és Cleveland között közlekedő expresszvonat Deaver (Pennsylvania) mellett a vasuti töltés alamosása következtében kisiklott. A gőzmozdony, a posta- és málhakocsi az Ohióba zuhant. A személykocsik kisiklottak, de a töltésen maradtak. Az utasoknak nem történt komolyabb bajuk. Egy szolga vizbefult, négy vasuti hivatalnok megsebesült. (M. T. I.)

Hirek Transzválból.

London, nov. 29. (Saj. tud. távir.) A »Daily Express« jelenti, hogy Roberts lord 20.000 katonát kért a kormánytól, hogy a dél-afrikai hadtesteket fölfrissítse. A kormány vonakodik újabb csapatokat a harcra küldeni, mint-hogy azok odaszállítására és a fölváltott katonák hazahozatala roppant összegekbe kerül. Mindazonáltal kisebb különítmények csaknem minden nap indulnak Dél-Afrikába. A napokban egy 300 főnyi egészségügyi különítményt küldtek Aldershotból a harcra. Mindez arra vall, hogy a búrok teljes leveretésére nem egyhamar van kilátás.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 47.

Idénybérlet 45 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1900. nov. 30-án

Szép Heléna.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

Páris, Piramus király fia	—	Perényi József
Menelausz, Spárta királya	—	Nyáray Antal
Heléna, a felesége	—	B. Csik Irén
Agamemnon, királyok királya	—	Bognár János
Oresztész, a fia	—	Lányi Edith
Kalkász, Jupiter templomának főpapja	—	— yi Dezső
Akhilleusz, a fiatalok királya	—	Füredi József
Clytemnestra	—	Erdei Berta

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr.,

oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-16l 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, decz. 1-én:

VÖRÖSMARTY ÉBREDÉSE

Apothezis.

Ezt követi:

Csongor és Tünde.

Tündérrege.

KOZGAZDASAG.

A szőlőbirtokosság figyelmébe.

A városi szőlő telep kezelő-bizottsága által megállapított szőlő oltvány kiosztási tervzet alapján a helybeli megrendelő szőlőbirtokosok részére a városi tanács végzésével meghatározott árak mellett — a gyökeres fás oltvány 75 ft. (150 korona), a két éves gyökeres zöld oltvány 100 frt (200 korona), befizetése után bocsájtatnak eladásra.

Miért is figyelmeztetem a megrendelő szőlőbirtokosokat, hogy az előjegyztetett oltványokra az igazoló utalványt nálam deczember 20-áig által venni és az abban kitett összeget legkésőbb deczember 31-ig a városi pénztárba befizetni sziveskedjenek, annál is inkább, miután azon időn túl a kiadott, de be nem fizetett utalványok többé figyelembe nem vétetnek s azokra befizetések nem teljesíthetők.

Márkus János,
hegybíró.

A napraforgó termelése. A mai rendkívül nehéz gazdasági viszonyok, az alacsony gabona árak következtében a gazdáknak minden eszközt fel kell használni gazdasága jövedelmének emelésére. E célra nagyon előnyös az ipari növények minél szélesebb méretekben való termelése. Egy ilyen kitűnő jövedelmezőségű s hazánkban kevésbé kultivált ipari növény a napraforgó. A napraforgó oly éghajlat alatt diszlik, melyben a későbbben érő tengeri fajták is rendszeresen megérnek. Nagy hőt és szárazságot jól tűr, miért ott is termelhető, hol egyéb olajnövények nem sikerülnek. Legjobb szereti a káliban gazdag talajokat. A tengerivel egyidőben József naptól Szent György napig vetendő el.

A napraforgó mély művelést és közvetlen nyújtott erős trágyázást kíván. A trágyázást eszközölhetjük jól érett istállótrágyával, apróra tört olajpogácsa elszórását s nitrogén tartalmu műtrágyák alkalmazását a napraforgó nagyon meghálálja.

Tenyészete alatt két izben megkapáljuk sőt fel is tölthetjük. Az oldalhajtásokat eltávolítjuk, hogy a virágzás ne tartson késő őszig, mert a késői virágok magvai úgy sem érnek be.

Az aratással nem kell nagyon sietni, mert a magvak annál olajtartalmubbak, minél jobban kiérték. Az aratást oly módon eszközöljük, hogy a virágfejeket meleg időjárás mellett levagdáljuk késsel s kosarakba rakva hazahordjuk s a magot vagy lemorzsoljuk, vagy pálczikákkal kiverjük s szelelő rostán átengedjük a magtárba 5—6 cm. vastag rétegben elteregtjük. Itt 5—6 héten szorgalmasan kell lapátolgatni, hogy a mag át ne melegedjen, vagy penészedésnek ne induljon. A napraforgó mag a lovak és baromfiak kedvelt elesége, de legfontosabb olajnyerés szempontjából. Egy kat. honlton 12 liter mag terem évenként, a melynek

sulya cirka 500 kg. A leveleket és finomabb másrészeket a kecskék és juhok szivesen eszik, a szár tűzelőül, sövény karól, dohány fűző botol s hamuszir nyeresül szolgálhat. Jövedelmének illusztrálására szolgáljon Hunkel J. föld-birtokos termelési eredménye, a mely szerint 1100 négyszögölnyi területről 122 frt tiszta jövedelmet nyújtott.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 29.
Osztrák hitel	664.25
Magyar hitel	669.50
Allamvasut	662.26
Rimamurányi	489.50
Magyar jelzálog	486.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, nov. 29.
Buza októberre	—
Buza áprilisra	7.41
Tengeri	4.98
Rozs ápr.	7.13
Zab ápr.	5.55
Káposzta, repecse, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.05
Magyar koronajárdék	91.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	99.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	99.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.25
Italmérési jog megváltási kötvény	98.40
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	167.—
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	98.—
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	95.50
Osztrák korona járadék	98.—
Osztrák államsorsjegyek	134.—
Osztrák magyar bankrészvény	16.90
Magyar hitelbankrészvény	671.—
Osztrák hitelintézet részvény	662.—
Párisi vista	95.85

20 frankos arany (Napoleon'or)	19.17
Németbirodalmi márka	116.60
London vista	240.55
20 márkás arany	28.54

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó erdővágások.

A nagyváradi I. sz. főtisztelendő Káptalan uradalmában a következő f. évi erdővágások fognak zárt ajánlat mellett a legtöbbet ígérőnek eladatni:

1. a sályi-i erdőgondnoksághoz tartozó

»Méhési vágás«, területe 29 k. h. becsértéke 18.000 korona;

2. a rontói erdőgondnoksághoz tartozó »Szt. Eleki vágás«, területe 53 k. h. becsértéke 7000 korona;

3. a kisjenői erdőgondnoksághoz tartozó »H.-K.-Ujlaki vágás«, területe 38 k. h. becsértéke 6600 korona.

A megajánlott összegben felül köteles lesz vevő még 7% költséget fizetni.

A venni szándékozók 10% bantpénzzel ellátott zárt ajánlataikat bezárólag f. év december hó 14-ig nyújtják be az uradalom központi irodájába, hol az eladás egyéb feltételei is megtudhatók.

Papp Imre,
urad. főtiszt.

Üveg- és porcellán-üzlet

← áthelyezés. →

Tisztelettel értesitem t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy

üveg- és porcellán-üzletemet

1900 november 15-től

Kossuth (Sas) utca, Mezey-féle szomszéd házban

helyeztem át.

További b. látogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HANT FRIGYES.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélhoritékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

← raktára. →

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.